

PRESSINBJUDAN:

Nytt samarbete för en hållbar Vänermiljö

Den 17 december inrättas Vänerrådet som har i uppdrag att hitta en hållbar lösning för Vänerns vattennivåer. Anders Danielsson, landshövding i Västra Götaland, Kenneth Johansson, landshövding i Värmland, och Bjarne Olsson, ordförande i Vänersamarbetet signerar överenskommelsen.

Tid: 17 december 2018, kl. 10.00

Plats: Residenset, Vänersborg

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Länsstyrelsen
Värmland

Vänern

Sveriges och EU:s största sjö.

Europas tredje största
efter Ladoga och Onega i
Ryssland.

Runt Vänern bor ca 0,3 miljoner
människor.

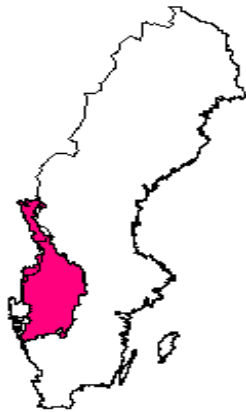
Vänern

	Vänern	Vättern	Mälaren	Hjälmaren	Storsjön	Siljan	Torne träsk
Areal (km ²)	5 650	1893	1140	483	456	292	330
Avrinningsområdets storlek (km ²)	51 100	6 383	22 650	3 977			
Medeldjup (m)	27	40	13	6			
Maxdjup (m)	106	120	66	20			
Vattenvolym (km ³)	153	74	14	3			
Antal län vid sjön	2	4	4	3	1	1	1
Antal kommuner vid sjön	13	8	23	5	4	3	1
Omsättningstid (år)	10	70	3	3			

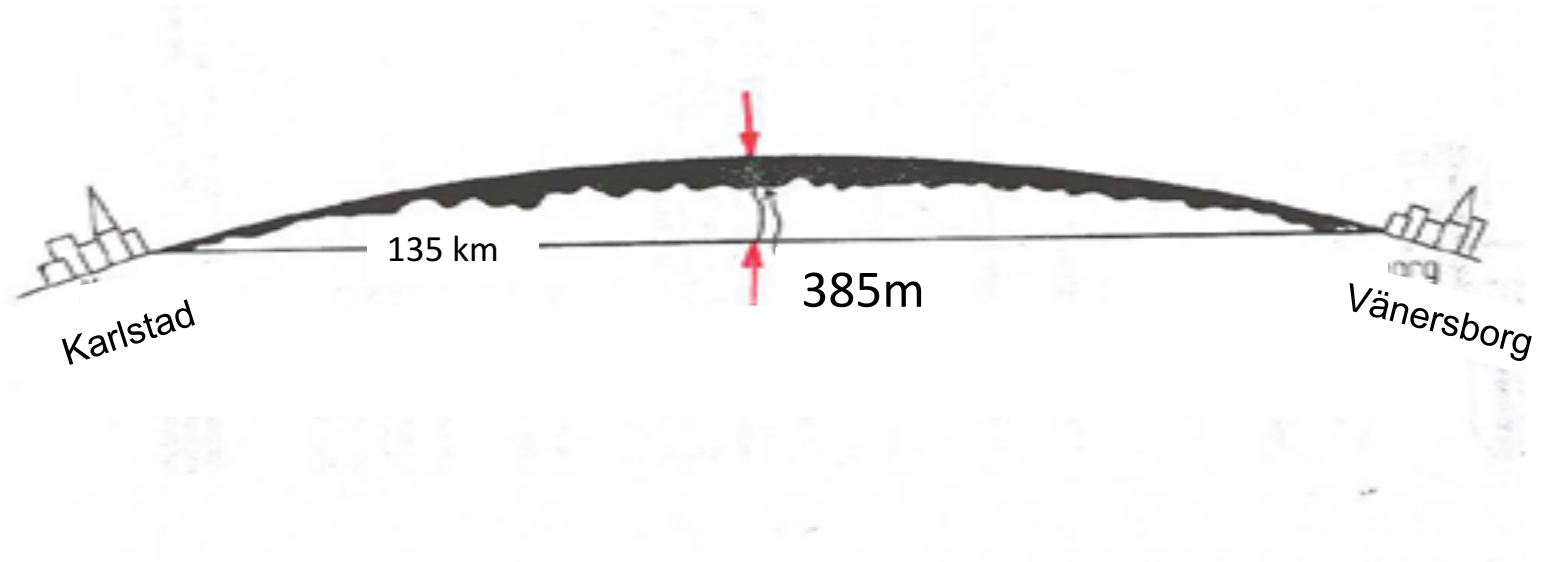

Vänern

Vänerns avrinningsområde
utgör ca 10 % av Sveriges yta.

Vänern

Sveriges längsta vattendrag

Klarälven – Vänern - Göta älv
totallängd 756 km

Göta älv 93 km lång.

Göta älv - Sveriges största älv

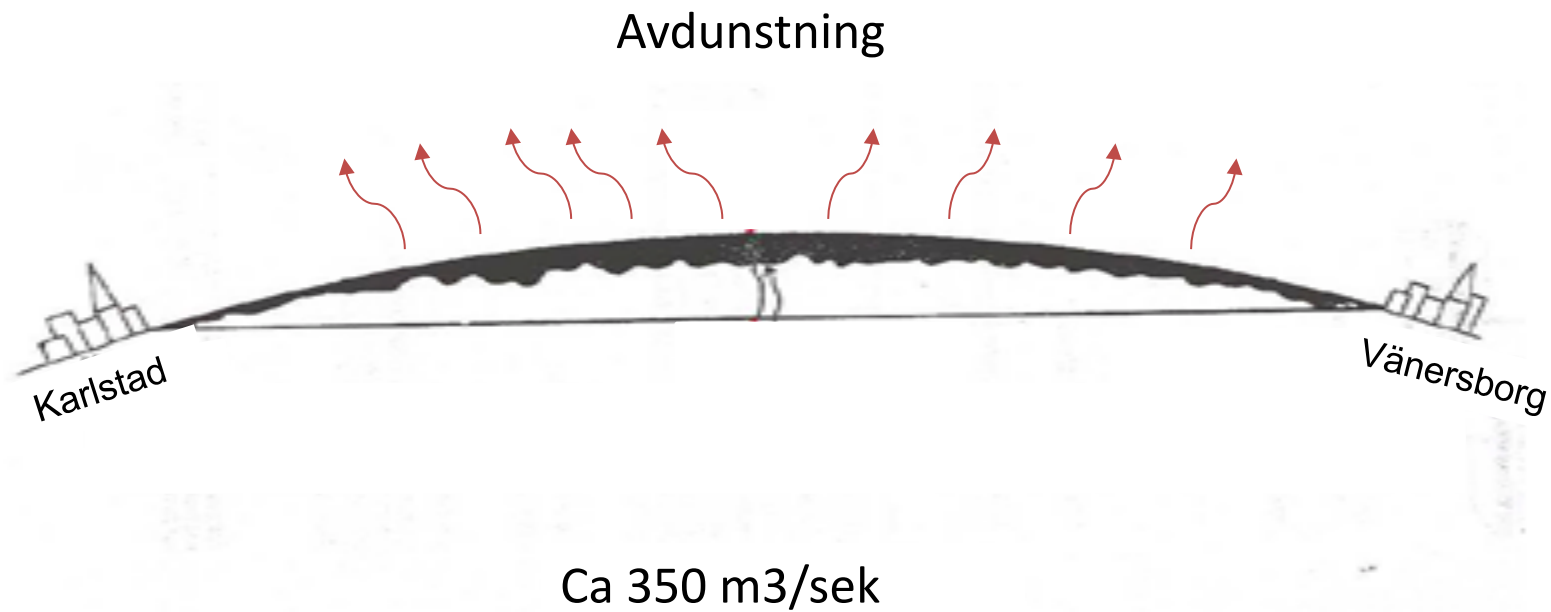
Medelvattenföringen ca 570 m³/sek.

Maxflöde ca 1 030 m³/sek.

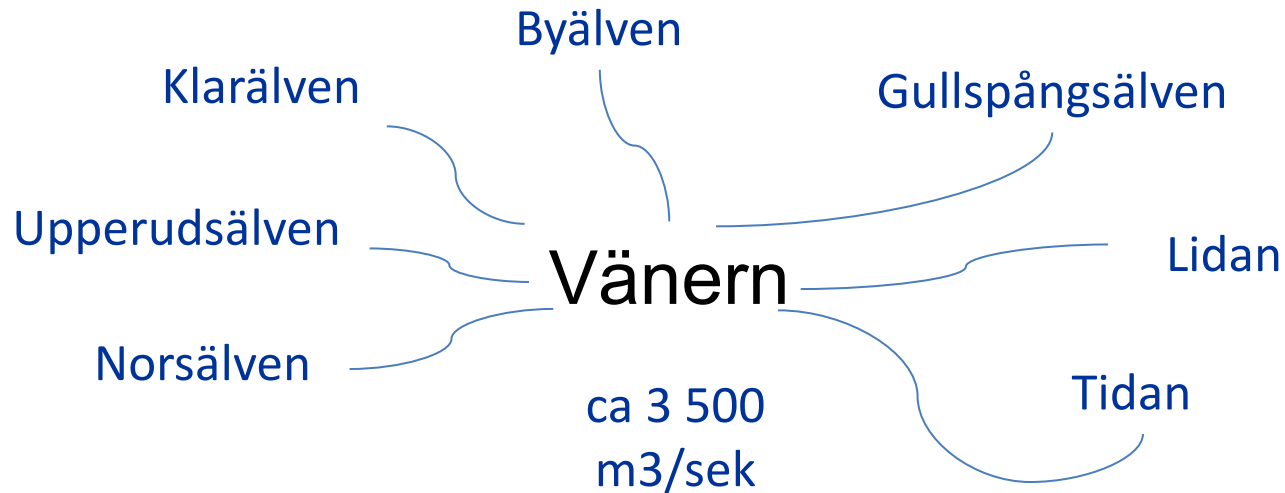
Minflöde ca 115 m³/sek

Vänern

Förutsättningar i Vänern och Göta älv

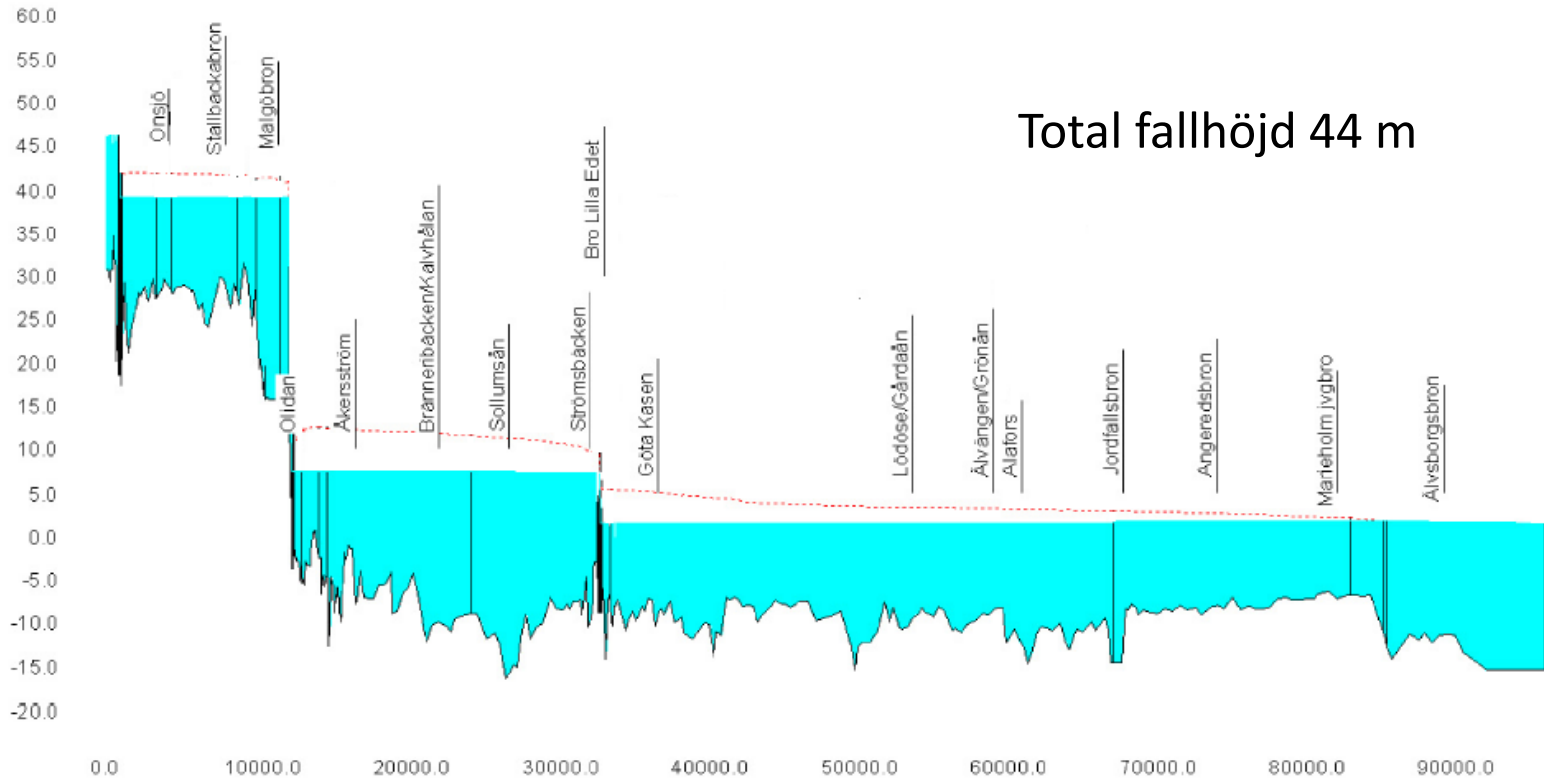

Göta Älv
ca 1 030 m³/sek

Långa tidsförlopp

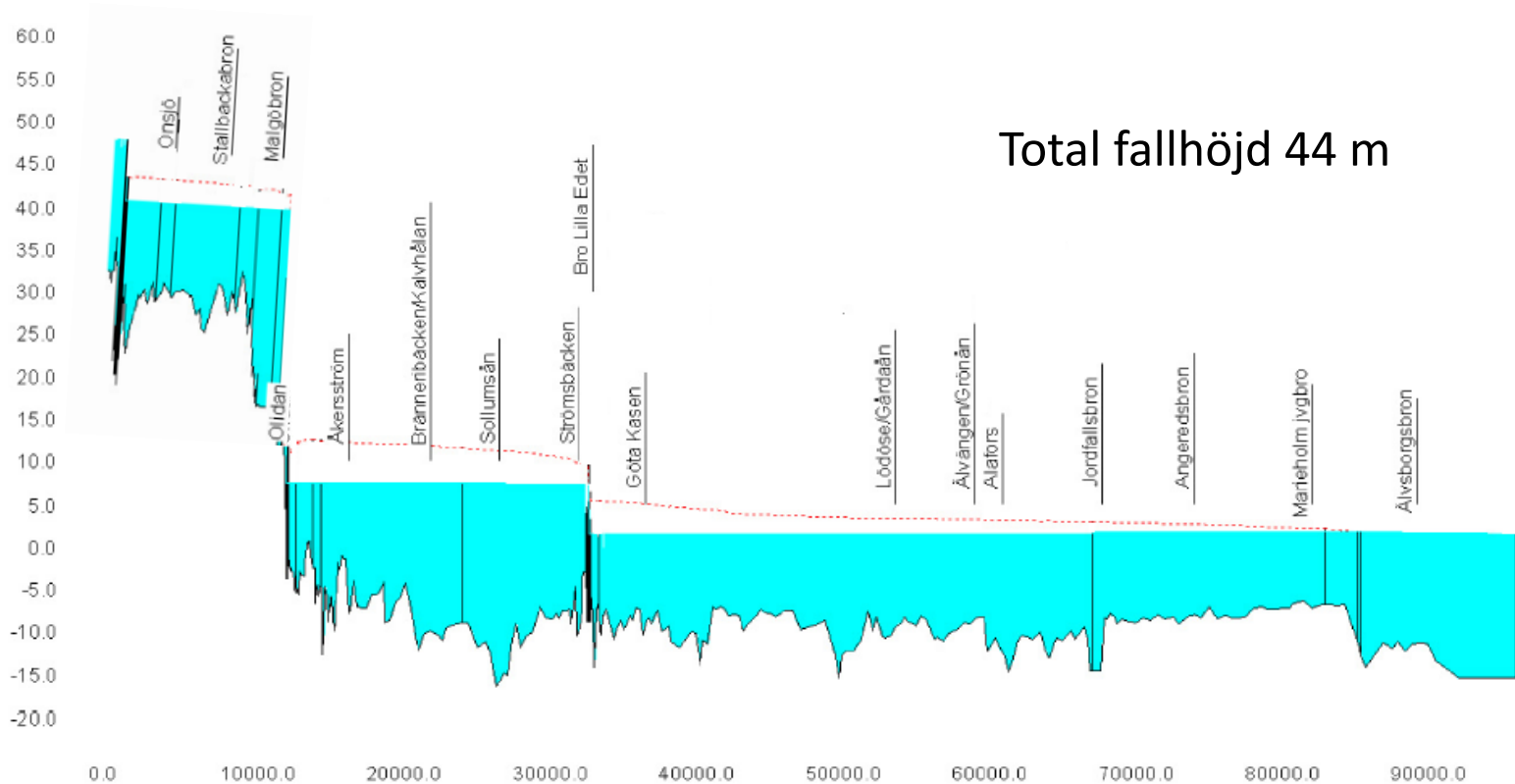
Förutsättningar i Vänern och Göta älv

Liten fallhöjd mellan Lilla Edet och havet gör att vattnet inte rinner undan, oavsett om man ökar flödet i övre delen av älven

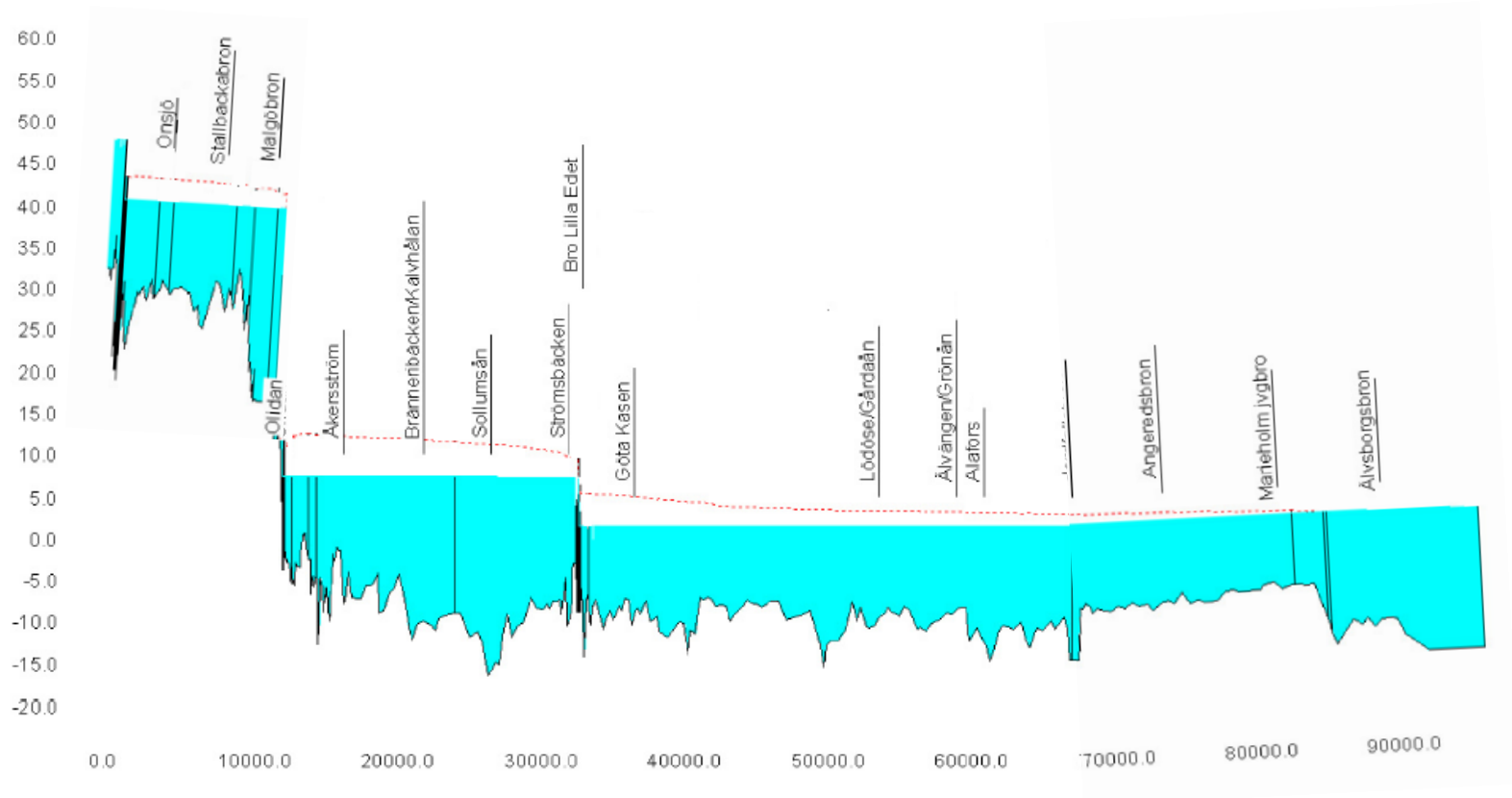

Förutsättningar i Vänern och Göta älv

För att öka flödet i övre delen av älven behöver man höja nivån i Vänern – risk för översvämningar

Förutsättningar i Vänern och Göta älv

Klimatförändring - högre havsnivå

Komplexa förhållanden - stora risker – svåra konsekvenser

Höga vattenflöden, hög havsnivå med
översvämningar som följd.

Låg vattennivå i Vänern

Vattenreglering med dammsäkerhetsfrågor

Fartygstrafik, farled med slussar

Ras och skred

Naturintressen, igenväxning

Dricksvattentäkt

Igenväxning

Brommö, oktober 2000

Nuvarande tappningsstrategi medger inga större variationer i Vänerens vattenstånd.

Brommö, augusti 2012

Naturintressen hotas redan i dagsläget.

Höj Vänerns vattennivå

PUBLICERAD: 2018-11-14 11:00

Länsstyrelsen bör omgående höja vattennivån för Vänern. Återställ till den nivå som sattes 1937 och som gällde fram tom 2001, då man genom en ny vattendom sänkte den sk dämmningshöjden med 15 cm.

FOTO: CHARLOTTE FERNEMAN

Högvattenläget under senhösten 2000 och vintern våren 2001 var både överraskande och kostsam för såväl kommuner som övriga anläggnings- och markägare runt Vänern. Stora insatser krävdes för att hantera situationen som i många fall uppfattades som akut. Som teknisk chef i Mariestads kommun hade jag ansvar för de flesta åtgärder som genomfördes inom kommunen. Vi fick senare i stort sett full kostnadstäckning för dessa åtgärder från staten. Jag vill påstå att merparten av dessa kostnader inte kommer att uppstå igen vid ett ev nytt högvattenläge. Inom kommunen har man idag en helt annan beredskap och analysverktygen av väderprognoser är väl fungerande. En stor del av översvämningarna på landsbygden var konsekvenser av att skyddsvallar inte underhållits. Nu är detta åtgärdat och skadorna vid ett kommande högvattenläge kommer att vara betydligt lägre än tidigare.

Juli 2018

Önskvärt vattenstånd 70 cm över

Oktober 2018 5 cm under referensytan

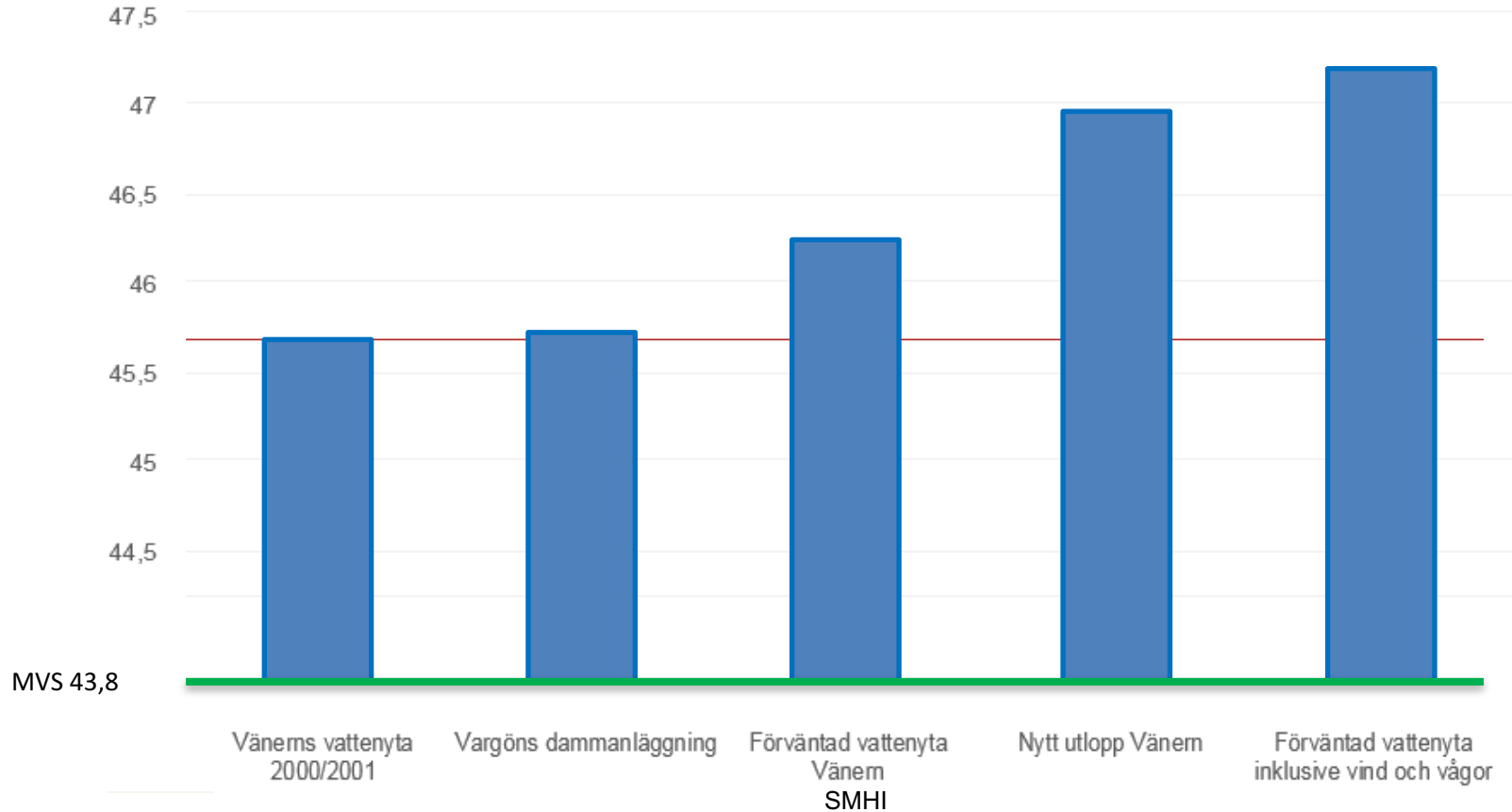
Detta händer i Göta älv:

- Dammsäkerhetshöjande åtgärder på dammanläggning vid Vargön och Lilla Edet

Dammsäkerhetshöjande åtgärder på dammanläggning vid Vargön

Kritiska nivåer i Vänerns utlopp

Detta händer i Göta älv:

- Dammsäkerhetshöjande åtgärder på dammanläggning vid Vargön och Lilla Edet
- Tappningsstrategi 2019
- Nya slussar i Trollhätte kanal (Göta älv)
- Skredsäkring av Göta älv – SGI (Delegationen för Göta älv)
- Muddring i Göteborgs hamn
- Översvämningsskydd med barriärer i Göteborg
- Klimatförändringar – högt och lågt vatten, mer av allt!

Ingen samordning:

Projekten prövas var för sig utan helhetssyn och samordning

Många intressenter:

13 Väner-kommuner

Vattenfall
Trafikverket
MSB

Vänerns Fiskareförbund
Göta älvs Vattenvårdsförbund
Turistrådet Västsverige
Visit Värmland

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Västra Götalandsregionen

5 Göta älv-kommuner

Sjöfartsverket
SGI
Naturvårdsverket

LRF
Vänerns Vattenvårdsförbund
Vänerregionens Näringslivsråd
Sveriges Jordägareförbund

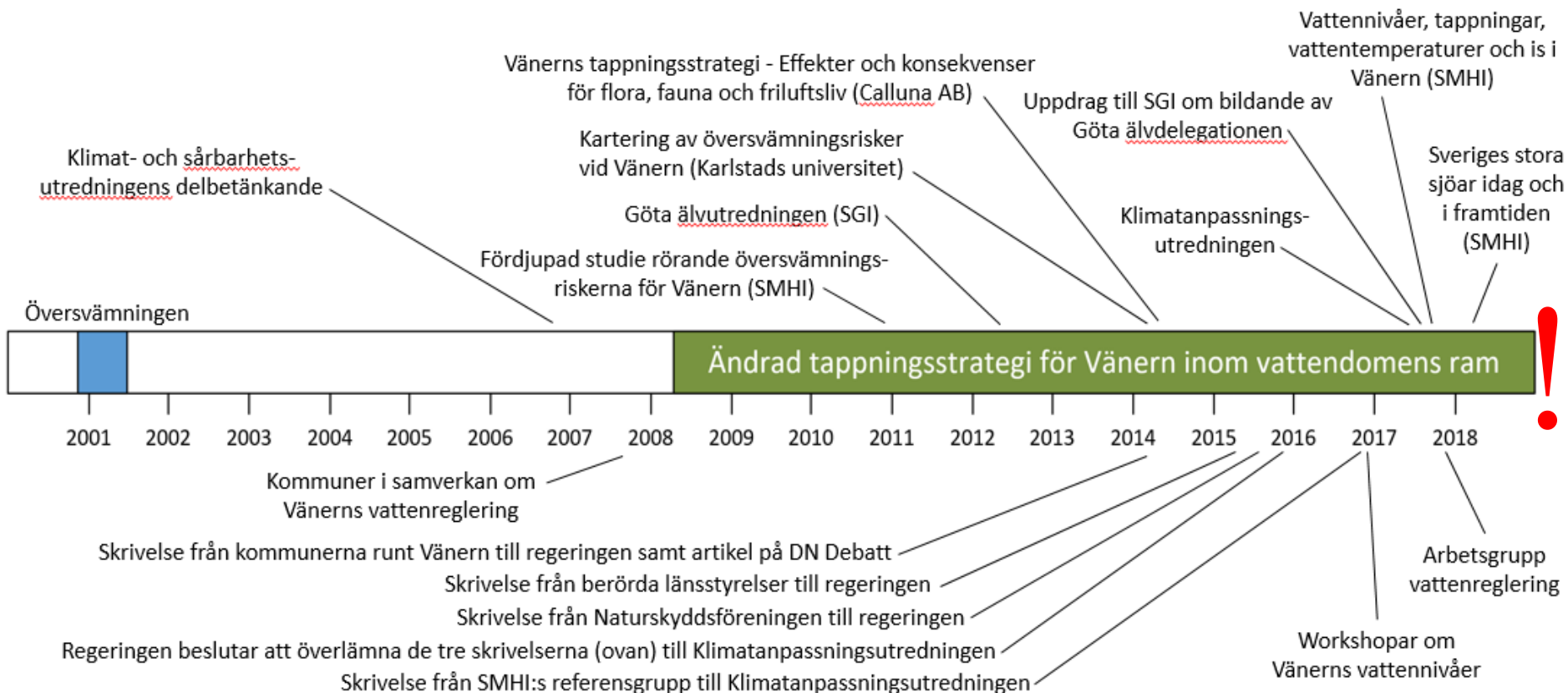
Länsstyrelsen i Värmlands län
Region Värmland

mfl.

Mycket utredande – lite verkstad

10 år med "tillfällig" tappningsstrategi

Vänerrådet - ett stort steg för Vänerens framtid

För perioden 2019 - 2022

Överenskommelse om medverkan i Vänerrådet

Syftet med Vänerrådet är att få till stånd en säker och naturanpassad tappningsstrategi som tar till vara både naturvärden och samhällsintressen.

Uppdrag

Det krävs en kraftsamling med ökad samverkan och samordning mellan sektorer och ak regionalt och nationellt för att åstadkomma en långsiktig och hållbar lösning för Väner vattenreglering.

Vänerrådet är en samverkansgrupp som ska vara drivande i denna kraftsamling, med ett som ska vara sektorsövergripande och genomförs av helhetsperspektiv och samråd.

Överenskommelsen innebär att även den verksamhet som respektive medverkande org ansvarar för ska bedrivas med ett helhetsperspektiv, kunskapsbaserat och i samråd. För som pågår eller planeras, ska parterna redovisa och beskriva hur den påverkar eller förn påverka situationen i Väner och på vilket sätt den kan bidra till en långsiktig och hållbar Väner.

Överenskommelsen innebär också att organisationerna genom Vänerrådet gemensamt:

- främjar ökad samverkan mellan medverkande organisationer och näringsliv, för andra relevanta aktörer, samt
- bidrar till kunskaps- och erfarenhetsutbyte.

Utgångspunkter och samverkansområde

Avtappningen av Väner regleras i en vattendom från 1937. Före regleringen kunde vatt styras och nivån varierade kraftigt. I och med regleringen har det varit mindre vanligt m nivåer, men den kan inte skyddas mot alla översvämningar eftersom det finns begränsning mycket vatten som kan tappas genom Göta älv. För att minska risken för översvämning sedan tio år reglerats hårdare och hålls för närvarande på en konstant låg nivå. Detta sk tillfällig lösning till 2012, men den har därefter förlängts med ett år i taget.

Bristen på variation av vattennivåer och en långvarigt låg nivå i Väner har medfört stor konsekvenser för Vänerns ekosystem, där flera växter och djur är beroende av naturligt vattennivåer. Tillsammans med milda vintrar utan is leder det till att sly och vass ökar oc stränder växer igen, vilket påverkar såväl ekosystem som friluftsliv och besöksnäring. Samtidigt skulle för höga vattennivåer få förödande konsekvenser för bebyggelse, jordbr infrastruktur i översvämningss känsliga områden.

Många stora förändringar kommer att genomföras inom de närmaste åren som påverka förutsättningarna för Väner, bl.a. nya slussar i Göta älv, säkredsöring av Göta älv, dammsäkerhetshöjande åtgärder i Lilla Edet och Vargön, översvämningsskydd i Göteborg mudring i Göteborgs hamn. Till detta kommer klimatförändringar som medför såväl att vanligare med både höga och låga nivåer i Väner, som stigande havsnivåer.

Överenskommelse om medverkan i Vänerrådet
Perioden 2019 - 2022

Ansvar och roller

Medverkande organisationer har alla ansvar för klimatanpassningsarbetet runt Väner och utmed Göta älvdalen. De har intressen som påverkar eller påverkas av vattennivån i Väner eller flödesregleringen i Göta älv.

Rådet har tillkommit i samarbete mellan länsstyrelserna i Västra Götalands län och Värmlands län samt Vänersamarbetet. Den löpande verksamheten i Vänerrådet genomförs i ett arbetsutskott vars sammansättning är flexibel och speglar aktuell arbetsuppgift. Arbetsutskottet upprättar strategiskt handlingsprogram och årlig verksamhetsplan.

Sekretariatet för Vänerrådet är en funktion inom Länsstyrelsen i Västra Götalands län som ansvarar för administration och sammanställning till möten. Länsstyrelsen ansvarar där för att bevara allmänna handlingar, såsom kallelse, handlingar och protokoll avseende möten. Respektive medverkande organisation ansvarar för sina allmänna handlingar i samband med samarbetet.

Vänerrådet kan inte fatta beslut, utan samverkan syftar till att skapa gemensam syn och förslag till beslut som därefter varje medverkande organisation kan fatta beslut om.

Medverkande organisationer förbinder sig utöver det övergripande åtagandet att medverka vid en årlig sammankomst samt i aktuella arbetsutskott i förekommande fall.

Vänersborg 2018-12-17

För Länsstyrelsen
Västra Götalands län

Anders Danielsson
Landshövding

För Länsstyrelsen
Värmland

Kenneth Johansson
Landshövding

För Vänerkommunerna genom Vänersamarbetet

Barne Olsson
Ordförande

Överenskommelse om medverkan i Vänerrådet
Perioden 2019 - 2022

Vänerrådet

Syftet att få till stånd en ***säker och naturanpassad tappningsstrategi för Vänern som tar tillvara både naturvärden och samhällsintressen.***

Uppdraget är att kraftsamla med ökad samverkan och samordning mellan sektorer och aktörer lokalt, regionalt och nationellt för att åstadkomma **en långsiktig och hållbar lösning av Väterns vattenreglering.**

Vänerrådet är en pådrivande **samverkansgrupp** med ett sektorsövergripande arbetssätt som genomsyras av helhetsperspektiv och samråd.

Vänerrådet

Ansvar och roller

Medverkande organisationer har alla **ansvar för klimatanpassningsarbetet runt Vänern och utmed Göta älvdalen**. De har intressen som **påverkar eller påverkas** av vattennivån i Vänern eller flödesregleringen i Göta älv.

Vänerrådet är inte ett beslutsfattande organ, utan samverkan syftar till att **skapa gemensam syn** och förslag till beslut som därefter varje medverkande organisation kan fatta besluta om.

Vänerrådet

- Startmöte 25:april i Vänersborg.
- Alla aktörer undertecknar överenskommelsen.
- Beslut om Handlingsplan för 2019 - 2023

Vänerrådet

- **Se över förslagen till tappningsstrategi**
Uppdatera kunskapen, vad innebär de och vad kommer resultatet att bli om de genomförs.
- **Genomlysning av vattendom utifrån förslaget till ny tappningsstrategin**
Jämför förslagen med befintlig vattendom och övriga omständigheter, tex dammsäkerhet och skredsäkring.

Övrigt:

- Aktivitetskalender – samlad lägesbild
- Satellitövervakning igenväxning, samarbete med Rymdstyrelsen
Samarbete för att över tid kartlägga igenväxningen. Pengar från SMHI.

Ett stort steg för Vänerns framtid

Tack för ordet!

